

Sygn. akt III Ca 335/18

Dnia 8 listopada 2018r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący:	SSO Mieczysław H. Kamiński – sprawozdawca SSO Tomasz Białka SSR del. Dorota Podskalna-Baum
Protokolant:	prot. sąd. Katarzyna Gołyźniak

po rozpoznaniu w dniu 8 listopada 2018 r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa J. C., S. C., K. C., L. C., T. C. (1), B. Ł., A. Ł., T. C. (1), P. C., M. S., E. B., M. I., S. F., T. C. (2), E. C. (1), D. V., M. H.

przeciwko Skarbowi Państwa - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ł. w Ł.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gorlicach

z dnia 6 lutego 2018 r., sygn. akt I C 464/15

1. oddala apelację;

2. zasądza od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

(...)

Sygn. akt III Ca 335/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 6 lutego 2018 r. Sąd Rejonowy w Gorlicach ujawnił zgodnie z mapą do celów prawnych z wykazem synchronizacyjnym geodety uprawnionego inż. J. S. z 7 lipca 2017 r. znak (...), przyjętego do zasobu geodezyjnego i kartograficznego Starosty (...) 17 sierpnia 2017 r. pod pozycją (...), że działka ewid. nr (...) o pow. 145,9129 ha obj. KW nr (...), położona w K. uległa podziałowi na działki ewid. nr (...) o pow. 143,8243 ha, nr (...) o pow. 1,5692 ha, nr (...) o pow. 0,5194 ha (pkt. I), ponadto zgodnie z opisanymi wyżej dokumentami ujawnił, że działka ewid. nr (...) o pow. 49,82 ha obj. KW nr (...), położona w K. uległa podziałowi na działki ewid. nr (...) o pow. 46,16 ha, nr (...) o pow. 1,11 ha, nr (...) o pow. 2,55 ha (pkt. II). Po dokonaniu wskazanych wyżej podziałów, dokonał uzgodnienia treści księgi wieczystej nr (...), w której dziale II jako właściciel wpisany jest Skarb Państwa Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy

Państwowe Nadleśnictwo Ł. z rzeczywistym stanem prawnym, poprzez nakazanie odłączenia z niej działki ewid. nr (...) o pow. 1,5692 ha, działki ewid. nr (...) o pow. 0,5194 ha, działki ewid. nr (...) o pow. 1,11 ha oraz działki ewid. nr (...) o pow. 2,55 ha, położonych w K. i założenie dla tych działek nowej księgi wieczystej, w której dziale II w miejsce strony pozwanej winni zostać ujawnieni powodowie, jako właściciele w udziałach E. B., J. C., M. I., S. C., S. F. po 12/96 część (pkt. III ppkt. 1-5), M. H., T. C. (1) s. M., P. C., B. Ł., A. Ł., D. V., po 4/96 części (pkt. III ppkt. 6-11), K. C., M. S., L. C. po 3/96 części (pkt. III ppkt. 12-14), T. C. (2), T. C. (1) s. A. (...)/96 i E. C. (1) po 1/96 (pkt. III, ppkt. 15-17).

Dalej uzgodnił również z rzeczywistym stanem prawnym treść KW nr (...), w której dziale II jako właściciel wpisany jest Skarb Państwa Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ł. poprzez odłączenie z tej księgi wieczystej działki ewid. nr (...) o pow. 0,28 ha (powstałej z dawnej pgr nr (...) obj. LWH (...)) położonej w K. i założenie dla tej działki nowej księgi wieczystej, w której dziale II w miejsce strony pozwanej ujawnić należy powodów jako właścicieli w udziałach: E. B., J. C., M. I., S. C., S. F. po 12/96 części (pkt. IV ppkt 1-5), M. H., T. C. (1) s. M., P. C., B. Ł., A. Ł., D. V. po 4/96 części (pkt. IV ppkt 6-11), K. C., M. S., L. C. po 3/96 części (pkt. IV ppkt 12-14), T. C. (2), T. C. (1) s. A., E. C. (1) po 1/96 części (pkt. IV ppkt 15-17).

Orzekając o kosztach zasądził od pozwanego na rzecz powodów łącznie 5721,50 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 1200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt. V), nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Gorlicach od pozwanego 325,50 zł tytułem wydatków tymczasowo pokrytych ze środków Skarbu Państwa (pkt. VI).

Sąd Rejonowy ustalił, że poprzednicy prawni powodów byli właścicielami nieruchomości leśnej położonej w K., obj. lwh (...) gm. katastralna L. w udziałach: E. C. (2) w 1/2 części, P. C. w 7/16 części i E. R. w 1/16 części. Księgi gruntowe Gminy katastralnej L. utraciły moc prawną. W czasie zakładania II etapu ewidencji gruntów gmina katastralna L. została włączona do wsi K.. W aktualnym operacie ewidencji gruntów parcele katastralne nr (...) i część parceli (...) weszły w skład dz. nr (...), część parceli (...) włączona została do dz. nr (...), część parceli (...) weszła dz. nr (...), natomiast parcele (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...) i część parceli (...) włączone zostały do dz. nr (...), pozostała część parceli (...) oraz parcelę (...) włączono do dz. nr (...).

Działka poscaleniowa nr (...) powstała z działki ewid. nr (...), na którą założono KW (...) dla Skarbu Państwa Państwowego Funduszu Ziemi na podstawie orzeczenia Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z 15 lipca 1954 r. nr (...). Działka poscaleniowa nr (...) powstała z działki ewid. nr (...), natomiast działka poscaleniowa nr (...) powstała z działki ewid. nr (...). Na działki (...) założono KW (...) dla Skarbu Państwa Państwowe Gospodarstwo Leśne Nadleśnictwo Ł. na podstawie powyższego orzeczenia. Działka poscaleniowa nr (...) powstała z działek ewid. nr (...) i (...), które zostały wpisane w pozycji (...) rejestru pomiarowo-klasyfikacyjnego z 1970 r. dla J. M. (1) c. T..

Po zatwierdzeniu projektu scalenia, decyzją Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z 16 listopada 1972 r. nr (...), księgę wieczystą (...) zamknięto, a nową działkę poscaleniową nr (...) wpisano do KW (...) na rzecz Skarbu Państwa Państwowego Funduszu Ziemi w oparciu o decyzję Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. nr (...). Następnie na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego z 1973 r. oraz art. 4 ustawy o lasach działkę nr (...) przeniesiono do KW (...) i wpisano na rzecz Gospodarstwa Lasów Państwowych Nadleśnictwa Ł..

Księgę wieczystą (...) zamknięto, a nowe działki nr (...) wpisano do KW (...) na rzecz Skarbu Państwa Lasy Państwowe Nadleśnictwo Ł. na podstawie decyzji nr (...) i art. 4 ustawy o lasach. Nową działkę nr (...) wpisano do KW (...) dla (...) na podstawie decyzji nr (...), a następnie na podstawie operatu wymiany lasów działka ta została przeniesiona do KW (...). Działka ewid. nr (...) i (...) zostały objęta KW nr (...), w której jako właściciel została ujawniona strona pozwana. Działka ewidencyjna nr (...) została objęta KW nr (...), w której jako właściciel została ujawniona strona pozwana. Działka (...) uczestniczyła w wymianie gruntów, była ekwiwalentem za dz. (...), a jej poprzednim właścicielem był J. M. (2).

W związku z synchronizacją stanu katastralnego do ewidencyjnego do sprawy I C 159/13 Sąd Rejonowy w Gorlicach dz. nr (...) podzieliła się na dz. nr (...) o pow. 0,28 ha, (...), (...), dz. nr (...) podzieliła się na dz. nr (...), dz. nr (...) podzieliła się na dz. nr (...), dz. nr (...) podzieliła się na dz. nr (...). Dz. nr (...) powstała z części pgr (...) z lwh (...) L.. W związku

wynikałoby, że istnieje faktyczna niezgodność wpisów w księgach wieczystych KW nr (...) z rzeczywistym stanem prawnym,

2. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 k.p.c. poprzez niezgodną z zasadami prawidłowego rozumowania i doświadczenia ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, polegającą na wadliwym zakwestionowaniu przez Sąd I instancji jako podstawy przejęcia tego mienia dekretów z 5 września 1947 r. o przejściu na własność państwa mienia pozostającego po osobach przesiedlonych do (...) oraz z 27 lipca 1949 r. o przejściu na własność państwa nie pozostających w faktycznym władaniu właścicieli nieruchomości ziemskich, położonych w niektórych powiatach województwa (...), (...), (...) i (...), a przez to zakwestionowanie skuteczności prawnej wydanego na ich podstawie orzeczenia (...) z 15 lipca 1954 r., znak: (...), a to z tego względu, że orzeczenie to nie wymienia jako właścicieli przejmowanych gruntów E. C., P. C. i E. R..

Wskazując na powyższe, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie solidarnie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu za obie instancje, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W ocenie Sądu Okręgowego apelacja jest nieuzasadniona.

W sprawie nie zaszyły uchybienia skutkujące nieważnością postępowania, których wystąpienie sąd odwoławczy ma obowiązek brać pod uwagę z urzędu – art. 378 § 1 k.p.c.

Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia dotyczące wszystkich istotnych dla sprawy okoliczności. Ustalenia te znajdują potwierdzenie w materiale dowodowym zebranym w sprawie, a ich ocena dokonana została właściwie i wszechstronnie. Ocena ta nie budzi zastrzeżeń Sądu Okręgowego i mieści się w granicach swobodnej oceny dowodów. Sąd Okręgowy podziela wszystkie ustalenia Sądu I instancji, przyjmując je za podstawę własnych rozważań, jak również podziela wyprowadzone z tych ustaleń wnioski natury prawnej.

Apelujący zarzucił, że Sąd I instancji nie wziął pod uwagę, że w odniesieniu do księgi wieczystej KW nr (...), podstawą ujawnienia Skarbu Państwa jako właściciela nie jest orzeczenie (...) w G. z 15 lipca 1954 r., znak: (...), ale Decyzja Naczelnika Gminy w U. z 17 listopada 1975 r. nr (...) oraz decyzja (...) w G. z 16 listopada 1972 r. nr (...), a nie.

W związku z powyższym wskazać należy, że w/w decyzja Naczelnika Gminy U. spośród nieruchomości będących przedmiotem postępowania, dotyczyła jedynie działki nr (...). W piśmie z 27 listopada 2017 r. powodowie cofnęli pozew odnośnie działki nr (...) o pow. 0,19 ha, powstałej z podziału działki (...), która z kolei powstała z podziału działki (...) i wnieśli w tym zakresie o umorzenie postępowania. W rezultacie tego Sąd Rejonowy w Gorlicach postanowieniem z 5 grudnia 2017 r. (k. 135) umorzył postępowanie w tej części, tj. w zakresie dotyczącym działki nr (...) o pow. 0,19 ha powstałej z podziału działki nr (...). W związku z tym kwestia ta w ogóle nie była przedmiotem oceny merytorycznej Sądu I instancji. Podniesione zarzuty dotyczące tego, że działka nr (...) uczestniczyła w wymianie gruntów dla tej miejscowości ***i została przyznana innej osobie fizycznej*** są zatem bezprzedmiotowe i pozostają poza zakresem rozważań Sądu Okręgowego.

Niezależnie od tego, Sąd Okręgowy uzupełnił postępowanie dowodowe i dopuścił dowód z decyzji Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z 16 listopada 1972 r. nr (...) w sprawie zatwierdzenia projektu scalenia gruntów wsi K., która została wydana na podstawie ustawy z 24 stycznia 1968 r. o scaleniu i wymianie gruntów. Sąd Okręgowy postanowił uzupełnić postępowanie dowodowe mimo braku wniosków i zarzutów przed Sądem Rejonowym, ze względu na publiczny charakter ksiąg wieczystych. Interes publiczny przejawia się w prawidłowym funkcjonowaniu instytucji rękoi wiary publicznej ksiąg wieczystych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5.11.2009r. (...)).

Jak już wskazano, decyzja (...) w G. z 16 listopada 1972 r. nr (...) została wydana na podstawie ustawy z 24 stycznia 1968 r. o scaleniu i wymianie gruntów. Zawarte w tej ustawie regulacje dotyczyły zarówno gruntów będących przedmiotem

własności, jak i znajdujących się jedynie w samoistnym posiadaniu (art. 3 ustawy). Zgodnie z treścią art. 16 ust. 1 w/w ustawy, decyzja o zatwierdzeniu projektu scalenia lub wymiany gruntów stanowiła tytuł do ujawnienia nowego stanu własności w księgach wieczystych. Decyzja ta nie przesądzała jednak **tytułu własności**.

Z powyższego wynika zatem, że o ile grunty objęte scaleniem bądź wymianą były przedmiotem własności konkretnego podmiotu, to wskutek scalenia czy wymiany, podmiot ten uzyskiwał w zamian na własność inne nieruchomości, w miejsce dotychczasowych. Powołany przepis nie skutkował jednak powstaniem prawa własności, o ile prawo to wcześniej nie istniało. Decyzja (...) w G. z 16 listopada 1972 r., a także przepisy będące podstawą jej wydania nie potwierdzają zatem stanowiska pozwanego. Przedmiotowe orzeczenie nie było decyzją prawotwórczą, nie dawało żadnego tytułu prawnego do nabycia własności. Z dokumentu tego nie można wywodzić więc możliwości uzyskania prawa własności, tak więc stanowił on podstawę wpisu własności na rzecz pozwanego, tylko o tyle, jeżeli wcześniej ono istniało. Wszystko to sprawia, że zachodzi konieczność ponownej oceny czy na podstawie wcześniejszej nastąpił skutek powstania własności. Podstawę poprzednią stanowiło natomiast orzeczenie (...) w G. z 15 lipca 1954 r., na podstawie którego prawo to pozwanemu nie przysługiwało.

Sąd Rejonowy słusznie stwierdził, że Skarb Państwa nie mógł uzyskać własności przedmiotowych nieruchomości na podstawie decyzji Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z 15 lipca 1954 r., znak: (...) wydanej na podstawie dekretów z 5 września 1947 r. o przejściu na własność Państwa mienia pozostającego po osobach przesiedlonych do (...) oraz z 27 lipca 1949 r. o przejęciu na własność Państwa nie pozostających w faktycznym władaniu właścicieli nieruchomości ziemskich, położonych w niektórych powiatach województwa (...), (...), (...) i (...). Niespornym było, że powołana decyzja nie wymieniała poprzedników prawnych powodów E. C., P. C. i E. R..

Prezentowana w apelacji argumentacja jest zatem nietrafna i nie może przynieść zamierzonego rezultatu. Do przejścia własności przez Skarb Państwa, mogło dojść jedynie na podstawie przepisów dekretów z 5 września 1947 r. o przejściu na własność Państwa mienia pozostającego po osobach przesiedlonych do (...) oraz z 27 lipca 1949 r. o przejęciu na własność Państwa nie pozostających w faktycznym władaniu właścicieli nieruchomości ziemskich, położonych w niektórych powiatach województwa (...), (...), (...) i (...). Ponadto, jak prawidłowo ustalił Sąd Rejonowy, okoliczność, że podstawą wpisu własności na rzecz Skarbu Państwa była decyzja (...) w G. z 15 lipca 1954 r. nr (...) jednoznacznie wynika z dokumentu badania hipoteki sporządzonego przez geodetę uprawnionego K. D.. W tym miejscu zauważyć należy, że pozwany na wstępie apelacji wskazał, że nie polemizuje z ustaleniami faktycznym poczynionymi przez Sąd I instancji.

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Rejonowego, że pozwany nie wykazał, by przysługiwała mu własność spornych gruntów na podstawie innych tytułów. W tej sytuacji, powołana w apelacji decyzja Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z 16 listopada 1972 r. nr (...) nie mogła przesądzać o przejęciu własności spornych nieruchomości przez Skarb Państwa.

W związku z tym nie doszło do skutecznego pozbawienia poprzedników prawnych powodów własności spornych nieruchomości przez Skarb Państwa. Jeżeli zatem wpis prawa własności Skarbu Państwa w księgach wieczystych nr (...) nastąpił na jej podstawie, w konsekwencji stwierdzić należało, że wpis ten był bezprawny. Skoro w oparciu o przedmiotową decyzję grunty stanowiące przedmiot postępowania, zostały bez podstawy prawnej wpisane na rzecz Skarbu Państwa, zachodziła podstawa do uwzględnienia roszczenia.

Wbrew stanowisku apelującego, Sąd Rejonowy nie stwierdzał, by dekrety z 5 września 1947 r. i z 27 lipca 1949 r. nie mogły stanowić podstawy przejęcia nieruchomości poprzedników prawnych powodów, jak również nie oceniał ważności wydanego na ich podstawie orzeczenia. Stwierdził jedynie, że z uwagi na nie objęcie poprzedników prawnych powodów treścią w/w orzeczenia (...) w G. o przejęciu mienia, nie mogło ono stanowić podstawy pozbawienia ich własności nieruchomości.

Pozwany nie wykazał zatem w toku procesu podstawy prawnej, która dawałaby mu tytuł własności do nieruchomości objętych zadaniem pozwu. Ocena Sądu I instancji w tym zakresie była prawidłowa, zaś zarzuty podniesione w apelacji nie zdołały jej podważyć. Okoliczność, że w późniejszym okresie sporne nieruchomości uczestniczyły w postępowaniu

wymiennym prowadzonym na podstawie ustawy z 24 stycznia 1968 r. o scalaniu i wymianie gruntów, wdrożonym decyzją (...) w G. z 16 listopada 1972 r., nr (...) w sprawie zatwierdzenia projektu scalenia gruntów we wsi K., nie sankcjonowała zatem zmian w prawie własności, które Skarbowi Państwa nie przysługiwało.

Mając na uwadze powyższe rozważania, jak i treść dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, nie budzi zastrzeżeń Sądu Okręgowego, iż w stosunku do działek objętych niniejszym postępowaniem zachodziły przesłanki do stwierdzenia niezgodności treści ksiąg wieczystych z rzeczywistym stanem prawnym, o jakiej mowa w art. 10 u.k.w.h. Powodowie udowodnili bowiem, że ich poprzednicy prawni bezpodstawnie zostali pozbawieni własności działek stanowiących przedmiot niniejszego postępowania wskutek faktycznego przejęcia ich przez Skarb Państwa z powołaniem się na decyzję Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w G. z dnia 15 lipca 1954 r.

Wskazując na powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację .

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w pkt 2 na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 265).

(...)